

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/wydawnictwo/e-booki/197097,Pamiec-i-godnosc-O-poezji-Jana-Polkowskiego.html>
26.02.2026, 20:03

Pamięć i godność. O poezji Jana Polkowskiego

[e-Book](#)

Do pobrania:

[Pamięć i godność. O poezji Jana Polkowskiego \(epub\) \(epub, 1.39 MB\)](#)

[Pamięć i godność. O poezji Jana Polkowskiego \(mobi\) \(mobi, 646.23 KB\)](#)

Opis

Wojciech Kudyba, *Pamięć i godność. O poezji Jana Polkowskiego*, IPN, Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, Warszawa 2019, 272 s., ISBN: 978-83-8229-933-5 (epub), 978-83-8229-934-2 (mobi)

Seria wydawnicza: Literatura i Pamięć

Patronat Honorowy Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy

Niektóre, upowszechnione dzięki Internetowi biogramy Jana Polkowskiego, spychając w cień literackie dokonania pisarza, eksponują piękną kartę, jaką opozycjonista zapisał w niezależnym ruchu wydawniczym przed 1989 r. – najpierw (w latach siedemdziesiątych) jako działacz Studenckiego Komitetu Solidarności, od 1981 r. jako redaktor podziemnych wydawnictw (KOS, a następnie ABC) i czasopisma „Sygnał”.

Dziś, gdy sytuacyjny, społeczno-polityczny kontekst „poezji stanu wojennego” oddala się bezpowrotnie, gdy patrzymy na nie uwolnieni od obowiązku dostrzegania w nich portretu lat wojkowego reżimu, wyraźniej niż wcześniej dostrzegamy specyficzny rys postawy Jana Polkowskiego: skłonność do refleksji, do mozolnego poszukiwania sensu ukrytego w zawiłych meandrach historii. Codziennosc trudnych lat osiemdziesiątych – uwikłanie w bolesną rzeczywistość państwowej opresji, szare dni dogasającego PRL-u – wszystko to, co kiedyś skłonni bylibyśmy uznawać za podstawowy obiekt zainteresowania poety, jest być może u niego tylko tłem dla uniwersalnego dramatu ludzkiego bycia-w-świecie.

(Wojciech Kudyba – fragmenty rozdziału I)

Niewielka objętościowo monografia pióra Wojciecha Kudyby Pamięć i godność. O poezji Jana Polkowskiego jest pierwszą ze wszech miar udaną próbą przybliżenia czytelnikowi najważniejszych tematów, idei oraz przesłań utworów Jana Polkowskiego, artysty, który osiągnął wysoką pozycję w literaturze polskiej czasów stanu wojennego oraz – po dwudziestoletnim milczeniu – w poezji lat ostatnich. Na pewno na takie całościowe ujęcie czekali i literaturoznawcy, i amatorzy pięknego, znaczącego słowa.

Do zalet tej książki należy zaliczyć bogactwo problematyki, jasność wykładu, uważność odczytań lokujących się blisko tekstów poetyckich, jak również zalety eseistycznego stylu. Podziw budzi przekonujące osadzenie odczytywanych wierszy Jana Polkowskiego w kontekstach historycznych, filozoficznych, teologicznych, socjologicznych. Życie i kultura, realia codzienności i myśl uogólniająca tworzą system zwierciadeł, czyli przeglądają się w sobie nawzajem. Cenne są w tej pracy przywołania źródeł historycznych, a także ekskursy w stronę hermeneutyki, filozofii egzystencjalnej, personalizmu, filozofii spotkania, refleksji nad problematyką podmiotu oraz

indywidualizmu. Należy docenić erudycyjną dokładność i skrupulatność w deszyfrowaniu cytatów oraz aluzji. Pożyteczny poznawczo okazuje się namysł nad społecznością miasta oraz przestrzenią miejską. Celne są w pracy Kudyby rozpoznania kreacji mówiącego „ja” usytuowanego wobec zła w dziejach, niedogodności losu, niedoli egzystencji – wyobcowania, osamotnienia, cierpienia, społecznej degradacji i kryzysu wartości duchowych.

(z recenzji prof. dr. hab. Wojciecha Ligęzy)

Książka Wojciecha Kudyby jest całościowym ujęciem poezji Jana Polkowskiego, ukazanej jako wybitne osiągnięcie artystyczne, będące dziełem sztuki, a zarazem przejmującym zapisem świadka historii. Polkowski okazuje się poetą, który potrafi poddać analizie i refleksji los nie tylko swój, lecz także wspólnot, do których przynależy: rodziny i narodu. Kudyba kompetentnie i przekonująco, a nierzadko odkrywco pokazuje, że doświadczenie historyczne modeluje kształt tej poezji tematycznie i artystycznie.

Książka Wojciecha Kudyby Pamięć i godność. O poezji Jana Polkowskiego bez wątpienia zasługuje na publikację w serii „Literatura i Pamięć”. Jest to akademicki esej, który bardziej wymagających odbiorców zadowoli nowymi ujęciami interpretacyjnymi i perspektywą filozoficzną, a dla szerokiego grona czytelników będzie stanowić dobre wprowadzenie do twórczości Jana Polkowskiego.

(z recenzji dr. hab. Tomasza Garbola)

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

[Zobacz inne publikacje](#)

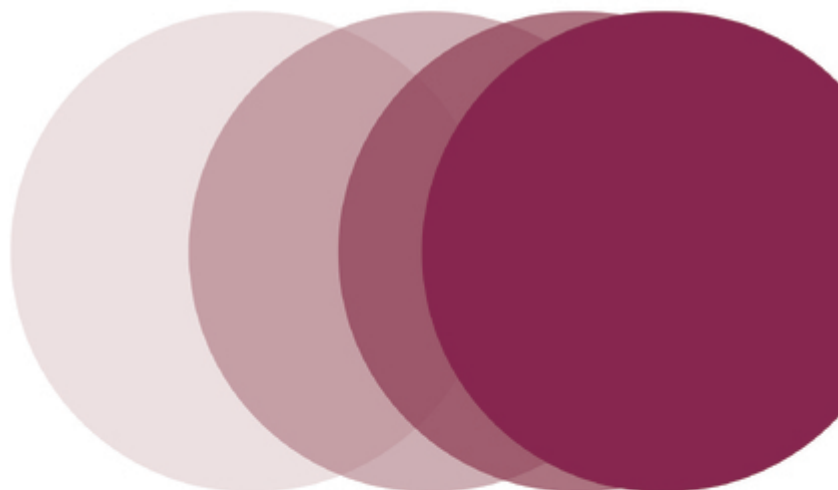
[wstecz](#)

Maciej Urbanowski

POEZJA POKOLENIA WOJENNEGO Esej monograficzny

PROGRAM
WSPIERANIA
PAMIĘCI
NARODOWEJ

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Książka

Poezja pokolenia wojennego. Esej monograficzny

[dalej](#)